

10 הדברות

„זכור את יום השבת...“

שבת

לא תרצה
לא תבאר
לא תגנב
לא תענה
לא תחמד

אבכי ה'
לא יהיה
לא תשא
זכור את
כבוד את

ממה לשבות?

א. מפעולות הדורשות מאמץ פיזי, כי שבת הוא יום מנוחה מטעמים סוציאליים.

ב. מכל עבודה כדי לאפשר לנו מרווח זמן להתעסק בנושאים שברוח.

ג. מכל עבודה שמקבלים עליה שכר כדי שנזכור יום אחד בשבוע שהכסף והעולם הגשמי זה לא הכל בחיים.

ד. כל התשובות נכונות

נא לכתוב תשובה בצאט

ששת ימים תעבוד

ובשביעי -

שבת

ממה לשבות?

והתשובה הנכונה היא....

כל התשובות לא נכונות

~~א. מכל עבודה כדי לאפשר לנו מ...
להתעסק בנושאים שברוח.
ג. מכל עבודה שמקבלים עליה ש...
שנזכור יום אחד בשבוע שהכסף...
הגשמי זה לא הכל בחיים.
ד. כל התשובות נכונות~~

תשובה א:

לעשות פעולות הדורשות מאמץ פיזי, כי שבת הוא יום מנוחה מטעמים סוציאליים

אין שום בעיה להתאבל בשבת

רמב"ם הלכות שבת פרק כד:

ואסור לרוץ ולדלג בשבת שנאמר מעשות דרכיך שלא יהא הלוכך של שבת כהלוכך של חול, **ויורד אדם לבור ושיח ומערה אפילו הן מאה אמה ומטפס ויורד ושותה ומטפס ועולה.**

רבי משה בן מימון 1138-1204 נולד בפאס שבמרוקו הספיק לעסוק בכל שטחי המדע והפילוסופיה, ובכל מקצועות התורה - תלמוד והלכה, פילוסופיה ומוסר, והריץ תשובות מרובות בכל הנושאים הללו לקצות העולם היהודי דאז

תשובה ב:

כל עבודה נאסרה כדי לאפשר לנו מרווח
זמן להתעסק בנושאים שברוח.

*נימוק זה נכתב רק ביחס לאיסורים שלכאליהם
הוסיפו אל כיווי התורה*

אסרו חכמים לטלטל מקצת דברים בשבת כדרך שהוא עושה בחול, ומפני מה נגעו באיסור זה, אמרו ומה אם הזהירו נביאים וצוו שלא יהיה הילוך בשבת כהילוך בחול ולא שיחת השבת כשיחת החול שנאמר ודבר דבר קל וחומר שלא יהיה טלטול בשבת כטלטול בחול כדי שלא יהיה כיום חול בעיניו ויבוא להגביה ולתקן כלים מפינה לפינה או מבית לבית או להצניע אבנים וכיוצא בהן שהרי הוא בטל ויושב בביתו ויבקש דבר שיתעסק בו ונמצא שלא שבת ובטל הטעם שנאמר בתורה למען ינוח.

תשובה ג:

כל עבודה שמקבלים עליה שכר כדי שנזכור יום אחד בשבוע שהכסף והעולם הגשמי זה לא הכל בחיים

*לותר להרויח כסף על עבודה בשבת
(בתנאים מסוימים)*

רמב"ם הלכות שבת פרק ו:

השוכר את הפועל לשמור לו את הפרה ואת התינוק לא יתן לו שכרו של שבת, לפיכך אין אחריות שבת עליו, **ואם היה השכיר... שכיר שנה נותן לו שכרו** משלם לפיכך אחריות שבת עליו, ולא יאמר לו תן לי שכרי של שבת אלא אומר לו תן לי שכרי של שנה או של עשרה ימים.

אז מה כן?

וַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת לִיקּוֹק אֱלֹהֶיךָ לֹא-תַעֲשֶׂה כָּל-מְלָאכָה אַתָּה וּבְנֶךָ-וּבִתֶּךָ
עַבְדְּךָ וְאִמְתֶּךָ וּבְהֵמָתֶךָ וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ:

מהי מלאכה?

רש"י הירש שמות פרק כ פסוק ט

כבר הגדרנו את מושג ה"מלאכה" "מלאך" הוא אישיות המבצעת את רצונו ושליחותו של אחר, בדומה לכך, "מלאכה" היא חפץ המשועבד לרצונו ולשליחותו של בעל תבונה, ובמובן זה - של האדם. "עשיית מלאכה" הופכת את החומר או את החפץ ל"מלאך" שלנו, הווה אומר: המלאכה כובשת את החומר ואת החפץ וצרה לו צורה, עד שמכאן ואילך הוא נעשה כשר לתכלית רצוננו ולתעודה שייעדנו לו, והוא משמש אפוא לביצוע רצוננו וכוונתנו.

"מלאכה" נזכרת במקרא בקרוב למאתיים מקומות, ובשום מקום אין רמז לעבודה מאומצת, והרי גם עבודת הפרך במצרים לא נקראה "מלאכה" בשום מקום. אלא נראה כי בכל מקום תכונתה העיקרית של "מלאכה" אינה עמל גופני בשיעור קטן או גדול, כי אם "מלאכת מחשבת" - ביצוע מחושב ונבון של כוונה מסוימת לפיכך, גם בלא שנדע פירוש התורה שבעל פה צריכים אנחנו לומר, כי משמעה הפשוט של המלה הזאת, ועדותם של מאות המקראות שהיא נזכרת בהם, מכריזים ואומרים: "לא - תעשה כל - מלאכה" - לא תפעל שום פעולה שיש עמה יצירה כלשהי

רבי שמשון הירש

(1808-1888) רב
הקהילה האורתודכסית
בפרנקפורט. פוסק
הלכות, פרשן, סופר
והוגה דעות מייסד הזרם
"תורה ודרך ארץ"

מצא את ההבדלים

בין הכתוב בדברות ראשונות לאחרונות

דברות אחרונות, דברים פרק ה

- (יב) **שָׁמֹר** אֶת-יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ כַּאֲשֶׁר צִוְּךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ:
- (יג) שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ כָּל-מְלַאכְתֶּךָ:
- (יד) וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לַיְיָ אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲשֶׂה כָּל-מְלָאכָה אַתָּה וּבְנֶךָ-וּבִתֶּךָ וְעַבְדְּךָ-וְאִמָּתְךָ וְשׂוֹרְךָ וְחֹמְרְךָ וְכָל-בְּהֵמָתְךָ וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ לְמַעַן יָנוּחַ עַבְדְּךָ וְאִמָּתְךָ כָּמוֹךָ:
- (טו) וְזָכַרְתָּ כִּי-עָבַד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיֹּצִיאֲךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ מִשָּׁם בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֹרֵעַ נְמוּיָה עַל-כֵּן צִוְּךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ לַעֲשׂוֹת אֶת-יוֹם הַשַּׁבָּת: ם

דברות ראשונות, שמות פרק כ

- (ח) **זָכוֹר** אֶת-יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ:
- (ט) שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ כָּל-מְלַאכְתֶּךָ:
- (י) וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לַיְיָ אֱלֹהֶיךָ לֹא-תַעֲשֶׂה כָּל-מְלָאכָה אַתָּה וּבְנֶךָ-וּבִתֶּךָ עַבְדְּךָ וְאִמָּתְךָ וּבְהֵמָתְךָ וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ:
- (יא) כִּי שֵׁשֶׁת-יָמִים עָשָׂה יְיָ אֱלֹהֵי שָׁמַיִם וְאֶת-הָאָרֶץ אֶת-הַיָּם וְאֶת-כָּל-אֲשֶׁר-בָּם וַיָּנַח בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי עַל-כֵּן בָּרַךְ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת-יוֹם הַשַּׁבָּת וַיְקַדְּשֵׁהוּ: ם

שימו לב לשני שינויים מהותיים האחד בפסוק הראשון בכל דברה, והשני בפסוק האחרון בדברות.

איך יוצרים זכרון?

איזה היגז למה היגזים הבאים איננו נכון?

בשבת עושים מלאכה, כי?

שמות כ

כי ששבת ימים עשה יקנוק את השמים ואת הארץ...

בשבת לא עושים מלאכה, כי?

דברים ה

ויום השביעי שבת ליקנוק אלהיך לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך. וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים ויצאך יקנוק אלהיך משם ביד חזקה ובזרע נטויה...:

בסוכות יושבים בסוכה, כי?

ויקרא פרק כג

בסכת תשבנו שבעת ימים כל האזרח בישראל ישבנו בסכת: למען ידעו דרתיכם כי בסכות הושבתי את בני ישראל בהוציאני אותם מארץ מצרים אני יקנוק אלהיכם

בפסח אוכלים מצות, כי?

דברים פרק טז

לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עני כי בחפזון יצאת מארץ מצרים

המלבים שמות כ

ולדעתי עקר העדות על החדוש הוא ממה שאנו רואים שזה כמה אלפי שנים לא נתוסף בריאה חדשה ומין חדש בעולם, ולדברי האומרים שהעולם קדמון הלא יחויב שבכל עת ועת יתוספו ברואים חדשים, כמו שהתחדש כן בזמן קדמון, ומזה ראייה שהעולם מחודש ברצון פועל שיצר וברא ברואים חדשים בו' ימים, ואז בכל יום ויום נתחדשו יצורי בראשית עד יום השבת שאז שבת ממלאכה זו, ומאז עד כל ימי עולם לא יתוסף עוד מין חדש ובריה חדשה.

רבי מאיר ליבוש וייזר (1809-1879) רבה של בוקרשט ברומניה ואחריה בקלינגרד ברוסיה, כתב פירוש על התנ"ך.

אם נצרף את דברי הרב הירש ודברי המלבי"ם נמצא למדים שהתורה אסרה **אך ורק מלאכה של יצירה**. כי מטרת השבת לא להוות יום מנוחה, אלא השביתה מיצירה מראה שיש בורא לעולם כי אם אין בורא לעולם שתכנן והגביל את הבריאה, סביר היה למצוא עוד בריאות **יש מאין** לאורך ההיסטוריה.

אין חדש תחת השמש

אכאורה את חיבוש העולם היינו
אלמורים אציון על יצי עשיית
נאלכות ולא על יצי לביתך להן

זכר ליציאת מצרים

זכר לבריאת העולם?

1/6

ימים עשה וגו', ואמר במשנה תורה וזכרת כי עבד היית במצרים וגו' על כן צוך ה' אלהיך וגו', וזה אמת, כי העלול במאמר הראשון הוא כבוד היום והגדילו כמו שבארתי, על כן ברך ה' את יום השבת ויקדשהו, זהו העלול הנמשך לעלת כי ששת ימים וגו'. אמנם תתו לנו תורת השבת וצוותו אותנו לשומרו הוא עלול נמשך לעלת היותנו עבדים במצרים, אשר לא היינו עובדים ברצוננו ובעת שחפצנו ולא היינו יכולים לשבות, וצונו בתורת השביתה והמנוחה לקבץ ב' הענינים, האמנת דעת אמת, והוא חדוש העולם המורה על מציאות השם בתחלת המחשבה ובעיון הקל, וזכור חסדי השם עלינו, בהניחנו מתחת סבלות מצרים וכאלו הוא חסד כולל בדעת האמתי העיוני ותקון הענין הגשמי:

ספר מורה הנבוכים לרמב"ם חלק ב פרק לא

אולי כבר התבאר לך העלה בחזוק תורת השבת והיותה בסקילה ואדון הנביאים הרג עליה, והיא שלישית למציאות השם והרחקת השניות, כי ההזהרה מעבוד זולתו אמנם הוא לישב היחוד, וכבר ידעת מדברי שהדעות אם לא יהיו להם מעשים שיעמידום ויפרסמום ויתמידום בהמון לנצח, לא ישארו, ולזה צונו בתורה הגדיל זה היום עד שיתקיים יסוד חדוש העולם ויתפרסם במציאות, כשישבתו בני האדם כלם ביום אחד, וכשישאל מה עלת זה, יהיה המענה כי ששת ימים עשה ה'. וכבר באו בזאת המצוה שתי עלות מתחלפות מפני שהם לשני עלולים מתחלפים, וזה שהוא אמר בעלת הגדיל השבת בעשרת הדברות הראשונות, אמר, כי ששת

האם הכוונה לאובדן הפסולט שאכן שתי המילים נאלצו בו זמנית?

אבן עזרא שמות

והנה זה הדבר הפלא ופלא, שהשם דבר זכור ושמור בבת אחת, והיה ראוי להיות זה כתוב ומפורש בתורה יותר מכל האותות והמופתים שנכתבו. ואם אמרנו אין דיבור השם כדיבור כל אדם. הנה איך הבינו ישראל דבור השם, כי האדם אם ישמע זכור ושמור בבת אחת לא יבין לא זה ולא זה

מכילתא דרבי ישמעאל

- זכור ושמור, שניהם נאמרו בדיבור אחד.
- מחלליה מות יומת וביום השבת שני כבשים, שניהם בדיבור אחד נאמרו.
- ערות אשת אחיך ויבמה יבא עליה, שניהם נאמרו בדיבור אחד.
- לא תלבש שעטנז, וגדילים תעשה לך, שניהם נאמרו בדיבור אחד.

מכילתא דרבי ישמעאל מדרש הלכה
מתקופת התנאים נערך בימי הגאונים

מה המשותף לכל שלושת הצובלואות האחרונות
והאם זכור ושמור משתלבים גם הם בתבנית זו?

הסתירה

בין בריאת העולם ליציאת מצרים

קביעת חוקי הטבע לעולמת לבירת חוקי הטבע

פרשת ויכולו, "וַיִּכַּל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְכֹל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה" שמצד זה אמר ששבת ביום השביעי, כי מלאכה זו להשבית חוקי הטבע נקבעה בשבת, וזה ההבדל בין פעל **שבת** ובין פעל **נח** שנזכר אצל שבת שמה שכתוב וינח ביום השביעי מציין שנח מהעסק שעסק לברוא ברואים חדשים, ומ"ש וישבות ביום השביעי, מציין שהשבית מלאכת הטבע וסדורה ותקן הנהגה אחרת נסיית שזה גדר פעל שבת.

והנה השבת מורה על שני ענינים. א) שבו נח מהעסק שעסק בששת ימי המעשה לברוא ברואים חדשים. ב) שבו תקן הנהגה אחרת משונה מן הנהגה שקבע בששת ימי המעשה שבהם קבע חוקי הטבע וגבל גבולים לכל כחותיה ומשטריה לפי סדר הטבעי, ובשבת הנהיג הנהגה שבה ישבית חוקי הטבע וינהג הנהגה אחרת מסודרת לפי ההשגחה שינהיג לפי מעשה בני אדם ולפי חוקי השכר והעונש, שהנהגה זו חדש ביום השבת שבו השבית חוקי הטבע וקבע הנהגה הניסית, וכמו שכתבתי בפירוש

כלומר יציאת מצרים מהווה סתירה לבריאת העולם

הפוך על אוטו

שמור היה צריך להכתב בספר דברים וזכור בספר שמות

מלבי"ם שמות פרק כ

ואמרו חז"ל שזכור ושמור בדיבור אחד נאמרו, וזה מוכרח, כי הטעם שכתב בדברות הראשונות שה' נח ביום השביעי ממלאכה יצדק על שמור שהוא השמירה שלא יעשה מלאכה, והטעם שנזכר בדברות אחרונות זכר ליציאת מצרים יצדק על זכור שמטעם זה המצוות עשה לענגו ולכבדו ולקדש בו לסימן שאנו מתנהגים למעלה מן הטבע שאין בה עונג ושמחה והרחבה, כי רק ברכת ה' היא תעשיר ולא יוסיף עצב עמה, ואם כן היה ראוי שיכתב בראשונות שמור ובשניות זכור לפי הטעמים שנתן בכל אחד, ועל כן מבואר שבעת שאמר זכור אמר גם כן שמור בדבור אחד וכן בהפך, ובא טעם הראשונות על שמור והשניות על זכור כי נאמרו בדבור אחד:

**כלומר הזכור מציין את יציאת מצרים והשמור את הדבר הסותר - בריאת העולם.
וזה פירוש הביטוי שמור וזכור בדבור אחד, כלומר הם לכאורה מציינים דברים סותרים
אבל מופיעים בדבור אחד.**

**כל מקום שבו נראה לנו שיש סתירה בין שני אמירות, מחייב אותנו להתבונן מהי הנקודה
העמוקה שבה שתי האמירות מתיישבות.**

נסו להציר להי הנקודה האלודת את "זכור" ו"שמור"

עבודת שולח

OLAMI MENTORSHIP

עזבה
לכל חיסול